

Augustus 2018
JAARGANG

55ste

No. 2

NATZWEILER BERICHTEN

VAN DE

"STICHTING VRIENDENKRING VAN OUD-NATZWEILERS"

=====

BESTUUR

Voorzitter: Ernst Sillem

Secretaris: R. Schutrup
Tel: 010 – 4622384
E-mail: roelofschutrup@gmail.com

Penningmeester: M.J. de Loos
Mob: 06-51803406
E-mail: marjolijndeloos@gmail.com

Financieel adviseur: R. Bakels
Tel: 035 - 6936733

Bankrekening stichting:
NL26INGB0000394148

Redactie: N. Planjer & M. de Loos
Tel: 06-24769585
E-mail: nplanjer@hotmail.com

Website: www.Natzweiler.nl
Mail: info@natzweiler.nl

© Copyright Stichting Vriendenkring van oud-Natzweilers

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opname of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming

van het bestuur.

INDEX

	Pag.	
1. Bestuur	1	
2. Index	2	
3. Van de Redactie	3	
4. Mededelingen:		
a. bedankjes	4	
b. familieberichten	4	
c. overige		4
5. In memoriam Rob van Mesdag	5	
6. Geboortedata Oud-Natzweilers	6	
7. Franse herdenking	7	
8. Agenda herdenkingen	11	
9. Vervolg Memoires Bart Pot	12	
10. Een mug in de slaapkamer	18	
11. Uit de krant.....	20	
12. Van de Penningmeester	21	
13. De Giroloterij & V-fonds	22	
14. Jaarrekening 2017	23	
15. Boekbespreking	29	
16. Arq Psychotrauma en Expertgroep	31	
17. Colofon	32	

VAN DE REDACTIE:

Elders in de Nieuwsbrief dankt de penningmeester steeds voor de goede gaven. Echter, de subsidies lopen terug terwijl de uitgaven gelijk blijven.

Wij zijn een stichting en hebben dus geen leden en kunnen geen contributie heffen. Op deze pagina zou ik dan ook aan allen die de stichting een warm hart toe dragen met klem een oproep willen doen tot een maandelijks of jaarlijkse vaste bijdrage.

De jaarlijkse rekeningen staan vermeld op de site onder "Financiën". De Jaarrekening 2017 staat onder kopje **Van de Penningmeester**.

MEDEDELINGEN:

a. Bedankjes

a. Familieberichten

Op 18 juli jl. overleed Rob van Mesdag op 88-jarige leeftijd geheel onverwacht. Rob was de laatste van de 4 *van Mesdag* broers, oom van Nicky, Jan Bart, Rozemarijn en oom van vele achternichten en neven in Engeland, partner van Michaela Wellington-Hall. Het bestuur heeft de familie en Michaela gecondoleerd met dit plotselinge verlies. Hij zal zeer gemist worden binnen onze stichting. Op <https://vimeo.com/282528464> rowing histories staat een mooi In Memoriam over hem, gemaakt daags voor zijn overlijden.

a. Overige

IN MEMORIAM ROB VAN MESDAG

Rob van Mesdag, jongste broer van Jaap, overleed geheel onverwacht op 18 juli jl. Met zijn heengaan verdwijnt de generatie van de vier Mesdagbroers.

Rob was sinds een tiental jaren een trouwe en dierbare bezoeker bij de jaarlijkse herdenkingen van de verschillende kampen waar Jaap gevangen zat.

Als je aan Rob denkt, dan verschijnt het beeld van “every inch a gentlemen”.

Rob groeide net als zijn broers eerst op in Hilversum. Later bezocht hij de St. Andrews School in Delaware in de VS en het Trinity College in Dublin. Hij schreef als journalist voor de Telegraaf en het Stan Huygens Journaal.

Door alles heen bleek zijn grote liefde voor de roeisport. Hij was één

van Nederlands grote roeiers, beter gezegd skiffeur, ook was hij een Olympisch roeier.

In Londen waar hij woonde was hij lid van de London Rowing Club, lag zijn skif met de naam Oranje Boven. Daags voor zijn overlijden was hij nog druk in de weer zijn geliefde bootje naar de Theems te dragen. Het ging ineens niet meer...

De volgende dag ging Rob in het bijzijn van zijn dierbaren vredig heen.

We zullen hem zeer missen.

GEBORTE DATA OUD-NATZWEILERS

18-05-1922 Skippy de Vaal

14-07-1923 Ernst Sillem

FRANSE HERDENKING

Op 23 en 24 juni jl. vond in Natzweiler de Franse herdenking plaats. Nederland werd vertegenwoordigd door Marjolijn de Loos. Zij legde samen met haar dochter Caroline Vogelzang, als gebruikelijk een krans.

Ook vond de jaarlijkse algemene vergadering van het Internationaal Natzweiler Comité plaats. Nieuwe leden als de Franse vriendenkring en Vriendenkring van gedenkplaats Queuleu (Metz) werden welkom geheten.

Tijdens de herdenking werd de muziek verzorgd door het Fanfare Korps Nationale Reserve. Zo was er toch een meer internationaal tintje aan deze Franse herdenking. Ook hielden verschillende jongeren in hun eigen taal een korte toespraak. Als laatste vertaalde een Franse jongere dit alles.

Hieronder treft u de teksten aan en de vertalingen.

§1 dans toutes les écoles européennes, quelque part est écrit :
« élevés au contact des uns et des autres, libérés dès leur plus jeune âge des préjugés qui divisent, initiés aux beautés et aux valeurs de diverses cultures, ils prendront conscience en grandissant de leur solidarité ». Phrase qu'avait pu écrire Jean Monnet un des Pères de l'Europe.

En tant qu'élèves des EE, nous évoluons dans un milieu aux diverses cultures, dans lequel par la tolérance, nous respectons les différences et apprenons à vivre dans l'unité grâce à la diversité.

Vertaling Noors

I alle Europeiske skoler er det skrevet et sted: "oppdratt i kontakt med hverandre, befriet fra splittende fordommer siden en ung alder, introdusert til skjønnhetene og verdiene til ulike kulturer, den yngre generasjonen vil adoptere felleskapet imens de vokser opp". Denne setningen er skrevet av Jean Monnet som var en forfedrene til Europa.

Som Europeiske studenter lever vi i et miljø som består av ulike kulturer, der vi respekterer forskjeller gjennom toleranse og lærer å leve i enhet gjennom mangfold.

§2 Nous, élèves de l'Ecole européenne de Strasbourg, sommes ici en signe de solidarité avec des hommes traqués, arrêtés, déportés, internés, ou qui ont subi des expériences médicales. La 2e guerre mondiale a interrompu le quotidien, brisé les existences des peuples européens. Ces hommes, ces femmes se sont levés avec leur plus grand courage et se sont opposés au danger le plus fatal aux libertés : la dictature, la barbarie, le totalitarisme nazi. Ici, au Struthof, lieu-témoin de ce crime inhumain, cette mémoire demeure présente devant nous...

Vertaling Nederlands

Wij, de leerlingen van de Europese School in Straatsburg, zijn hier bij elkaar als teken van solidariteit met de mensen die werden vervolgd, gearresteerd, gedeporteerd, geïnterneerd, en met hen die werden onderworpen aan medische experimenten De Tweede Wereldoorlog maakte het bestaan van de Europese volkeren kapot. Deze mannen en vrouwen zijn daar tegen opgestaan, met hun grootste moed, en

hebben zich verzet tegen het grootste gevaar van de vrijheid: de dictatuur, de wreedheid, het nazisme. Hier, in Struthof, de plaats van getuigenis, blijft deze onmenselijke misdaad in onze herinnering.

§3 L'Europe dans laquelle nous vivons aujourd'hui est une Europe libre où chacun d'entre nous s'exprime librement, reconnaît un autre, est conscient des valeurs qui fondent ce projet européen. Notre Europe nous la devons aux Pères de l'Europe qui voulurent tourner la page de la 2e Guerre mondiale, nous la devons aussi à ces hommes qui ont dit non et qui ont été traqués, arrêtés, déportés, internés et pour beaucoup tués. Nous leur devons d'être présents ici aujourd'hui et demain, et plus encore nous leur devons notre liberté : celle de s'exprimer, celle de se déplacer et de rencontrer, de connaître et comprendre d'autres jeunes différents mais si proches de nous, de jeunes européens, de rencontrer aussi ceux qui nous apprennent et nous rappellent notre Histoire.

Vertaling Pools

Zawdzięczamy naszą obecną Europę ojcom-założycielom Unii Europejskiej, którzy chcieli położyć kres skutkom drugiej wojny światowej. Mamy także dług wobec tych, którzy oparli się reżimowi i zostali aresztowani, deportowani, internowani i w dużej liczbie przypadków – zgładzeni. Zawdzięczamy im to że jesteśmy tu dzisiaj obecni, a co więcej zawdzięczamy im naszą wolność: możliwość wyrażania, przemieszczania i spotkania się, poznania i zrozumienia młodzieży różniącej się od nas, lecz tak nam bliskiej, młodzieży europejskiej, a także możliwość poznania tych, którzy nas uczą i przypominają o naszej historii.

§4 Ce lieu, ces lieux, notre Mémoire, notre histoire, partout en Europe rappellent comme des témoins ce dont les hommes sont capables. En tant qu'Européens, de jeunes Européens, nous connaissons ces témoins, et nous souvenons. Et c'est par la Mémoire que nous empêcherons que des tels événements ne se reproduisent. Malheureusement, les survivants de cette période douloureuse sont de moins en moins nombreux, et le souvenir difficile à conserver. C'est pour cela, que nous, jeunes Européens, nous devons prendre la relève. En tant que tels, nous nous sentons responsables des autres nations qui sont susceptibles

d'être mis sous l'influence de régimes autoritaires. 101 mots

Vertaling Duits

Dieser Ort, andere Orte dieser Art, unsere Erinnerung und unsere Geschichte, führen uns in ganz Europa eindringlich vor Augen, wozu Menschen fähig sind.

Wir als Europäer, als junge Euroäer, erkennen diese Zeugnisse aus des Vergangenheit und halten sie in unserer Erinnerung wach.

Durch dieses Erinnern werden wir zu verhindern wissen, dass derartige Ereignisse sich wiederholen.

Die Überlebenden dieser leidvollen Zeit werden leider immer weniger. Das Erinnern fällt dadurch nicht leichter. Daher müssen wir, die jungen Europäer, diese Aufgabe des Erinnerns nun an ihrer Stelle übernehmen.

Wir fühlen uns mitverantwortlich für andere Nationen, in denen Menschen dem Einfluss autoritärer Regime ausgesetzt sein könnten.

§5 Etre ici aujourd'hui, c'est vouloir que la Mémoire ne s'efface pas dans la nuit et le brouillard, ne s'efface pas devant le retour ou la persistance des idées fatales à la liberté.

C'est pour cela que nous sommes tous les 6 venus de l'EES pour réaffirmer les valeurs humaines de liberté, de démocratie, bases du projet européen, base de ce combat de ces hommes et de ces femmes traqués, arrêtés, déportés, internés parce qu'ils se sont levés contre ces idées fatales

Vertaling Roemeens

A fi aici, astăzi, este voința noastră ca Memoria să nu se estompeze în noapte și nici în ceață, să nu se clinească dacă ideile fatale libertății ar renaște sau ar persista.

De aceea am venit împreună aici noi, toți 6 de la Școala Europeană, pentru a clama și reafirma valorile umane precum libertatea și democrația, care sunt fundamentul proiectului european, care stau la baza luptei acestor bărbați și femei vânați, arestați, deportați și internați pentru ca s-au ridicat împotriva acestor idei fatale.

AGENDA HERDENKINGEN

6 september	Herdenking Enschede
6-10 september	Natzweiler reis
8 september	Herdenking Japanse Zeetransporten
6 oktober	Herdenking Oranje Hotel
3 november	Natzweiler herdenking Amersfoort
25 november	Hannie Schaft Herdenking Haarlem

Deel 4: Nacht und Nebel NN

Juli 1943

We werden vervolgens ondergebracht in de transportbarak. Deze barak was helemaal met prikkeldraad afgezet, zodat je gevangene in het kwadraat was.

Buchenwald had zich in het afgelopen jaar steeds sneller ontwikkeld als een grote slavenmarkt, die goedkope werkkrachten uitleende aan alle mogelijke bedrijven en bouwprojecten. Steeds frequenter werden grote en kleine 'Tansporte' samengesteld en dan vlak voor het vertrek in die barak ondergebracht. Er waren goede transporten, maar ook slechte of zeer slechte, waarvan dat van tevoren al bekend was. De slechtste categorie werd met '**Himmelfahrttransport¹**', aangeduid. De kampadministratie wist meestal wel te vertellen wat de vooruitzichten waren.

In ons geval begreep niemand wat er gaande was. "Befehl aus Berlin". Nog niet eerder gebeurd. "Auschwitz" zei iemand. 's Avonds raadde Jos mij door het prikkeldraad aan een afscheidsbrief naar huis te schrijven; hij zou proberen die te bewaren. De volgende dag geen transport en de bui leek over te drijven. Volgens de administratie had de commandant ingegrepen, want hij wilde zijn

Hollandse gevangenen niet missen.

We gingen weer gewoon aan het werk alsof er niets aan de hand was. Er was wel iets veranderd: die hele groep van een 100 Nederlanders kreeg het predicaat 'NN-Häftlinge'. NN zou de afkorting zijn voor: "in Nacht und Nebel sollen sie verschwinden". Allen kregen 'Postsperre': geen brieven meer ontvangen en schrijven, ook geen pakketten meer.

Het NN-transport was nog niet definitief van de baan. Alois moest soms de lijst weer voorlezen ter controle. Begin september 1943 werd ons commando overgeplaatst naar een klein dochterkamp vlakbij de fabriek in Weimar. Ate was inmiddels ook in dit commando georganiseerd en wij dachten in Weimar veiliger te zijn tegen het NN-transport. Dit was een illusie. Begin oktober al werden we met z'n vijven NN-ers opgehaald en mochten Buchenwald niet meer uit.

Het transport zou binnenkort vertrekken, weer in de transportbarak, weer een afscheidsbrief en weer ketste de zaak af, zo het heette na hoog overleg bij de Gestapo in de Theresienstrasse te Berlijn.

Ons goede commando [in Weimar] waren we kwijt, want geen NN-er mocht meer buiten het moederkamp komen en wij moesten in afwachting van het transport in een buiten commando werken: de administratie mocht ons niet in een werkplaats-commando indelen.

Dat werd een moeizame winter (1943 /1944).

De omstandigheden waren wel veel gunstiger dan een jaar geleden. Goed schoeisel, zware burger -winterjassen, minder discipline door de veel grotere aantallen en het wat uitsteken boven de massa [van] niet of nauwelijks Duits sprekende Fransen en Russen. Eerst wisten we enige weken de appèlplaats bewakers te misleiden door domweg na afloop van het appèl met zijn vieren naar beneden te marcheren en het wachtwoord "Gustloff-Werke-Weimar" af te geven. Dit was een jaar eerder onmogelijk geweest. Nu liep het mis bij een razzia overdag naar de vele op soortgelijke wijze spijbelenden.

Het appèl bleef deze winter vroeg, ook voor de buiten-commando's en zo stonden we om 7 uur al buiten in de regen te wachten tot het licht zou worden. Na een paar dagen vonden we hiervoor een kelder,

waar zelfs een vuurtje gestookt kon worden.

De appèlplaats werd 's ochtends en 's avonds verlicht met een serie grote zoeklichten op het poortgebouw. Die schenen ons daar recht in het gezicht. Dit felle schijnsel moet tot vele kilometers beneden in het dal duidelijk zichtbaar zijn geweest. Als je door de poort naar binnen kwam, had je nl. een prachtig uitzicht over het kamp, in noordelijke richting naar beneden, waar je in de verte een paar kleine dorpjes kon zien liggen.

Van onze contacten met burgers in de fabriek te Weimar wisten we wel ongeveer wat men van Buchenwald dacht in de omgeving: “**der Blutacker**”. Kinderen van SS-officieren zouden zijn uitgejouwd door de anderen.

Toch waren die publieke opvattingen nog veel te gematigd. Verhalen van gevangenen beschouwde men als regel sterk overdreven. Een typisch voorbeeld van de beperkte kijk op deze zaak was de reactie in de fabriek op de nieuwe haarknip methode in 1943. Je kreeg een kort geknipte baan in de lengte over het hoofd, de rest moest blijven staan tot circa 1 cm lang. Dan werd die rest kaal geknipt en liep je met een soort hanenkam rond. Deze methode had ten doel wat langere haren bij de kappers te kunnen verzamelen, welk haar dan gebruikt kon worden voor een mij onbekend doel². Het was een potsierlijk gezicht. Wij lachten erom, maar vele Duitse collega's overreedden hun kapper het lengteverschil minimaal te houden. Toen we voor het eerst volgens dit systeem geknipt de fabriek binnen kwamen, was de verontwaardiging groot. Mensonterend vonden ze het en konden niet begrijpen dat wij er om lachten en zeiden: “vergeleken met andere dingen die in Buchenwald plaats hebben, heeft deze knipperij werkelijk niets te betekenen”.

In 1944 schoot op het station van Weimar door ruw rangers de deur van een goederenwagon open en rolden enkele lijken op het perron. Dit verwekte grote ontsteltenis. Deze wagon was op weg naar het crematorium in Buchenwald. Ook grote vrachtwagens met aanhangers kwamen geregeld met hun lugubere lading de berg op. Het publiek had hier over het algemeen geen notie van, en toen het

steeds duidelijker werd in 44/45, had men het te druk met zichzelf.

Eind 43 / begin 44 werkten Ate Wieberdink en ik dus weer buiten. Fred [...] en Ben [.....] hadden een protectie-baantje in het kamp gekregen; Fred zelfs in het Revier. Op een dag toen wij bezig waren in een meer dan twee meter diepe fundatie-goot, kwam een commissie voor de 'Arbeitseinsatz' op zijn inspectietocht langs onze schacht en gluurden naar beneden. Ate en ik moesten naar boven komen en ons beroep opgeven.

Daarop ontstond een twistgesprek tussen de commissieleden en de begeleiders:

"Diese Leute brauchen wir eben und Sie lassen sie im Dreck krepieren"³.

"Aber das sind NN-Häftlinge, die werden abtransportiert".

"Das ist egal, diese Leute müssen aufgerufen werden"⁴.

Deze toevallige scherpe blik van een der commissieleden op onze hoofden had voor mij belangrijke gevolgen: enkele weken later kreeg ik inderdaad een oproep om getest te worden voor het nieuwe commando 'Mibau', afkorting van 'Mitteldeutsche Baugesellschaft', schuilnaam voor een productieafdeling der V-wapens⁵ (dit merkten wij later pas).

Er waren nog twee NN-ers opgeroepen, Max Schmaal en Wilco Ate kreeg geen oproep. Hij dacht dat dit het gevolg zou zijn geweest van een kort na zijn aankomst gevoerd twistgesprek met een Nederlandse communist. Ik heb dit mannetje nauwelijks gekend en kan niet beoordelen of dit juist is, maar zulke dingen waren zeker mogelijk. Medio Maart 1944 ging ik voor het eerst aan het werk bij de Mibau.

Inmiddels was een ander transport met vaklieden vertrokken naar Polen. Hierbij waren enkele Nederlanders waaronder Henk Roelofsen. Het heette een goed transport te zijn en ik zie hem nog welgemoed afscheid nemen op mijn echte Hollandse klompen (onvergelijkbaar met de ongemakkelijke Duitse Holzschuhe en ideaal

voor de appelplaats). Na de bevrijding is hij nog in Polen gesignaleerd maar niet thuisgekomen.

Jos Spronck glipte een keer door de mazen door bij een selectie voor een transport als beroep op te geven 'Eisenbieger', toen hij net op tijd in de gaten kreeg dat dezen niet mee mochten of moesten. Later pas hoorde hij dat dit ijzervlechter voor gewapend beton betekende.

Het komen en gaan van transporten nam steeds grotere vormen aan. Volgens achteraf gepubliceerde cijfers zijn er globaal 240.000 gevangenen Buchenwald binnen gekomen, 160.000 hiervan hebben het kamp ook weer als gevangene verlaten. Van de overblijvende 80.000 zijn er 55.000 gecremeerd.

Over deze transporten schieten me weer allerlei bijzonderheden te binnen waarover ik nog even wil uitweiden.

In de zomer van 43 kwam een transport binnen van 600 'Sicherheits-Verbrecher'. De zwaarste klasse misdadigers uit de gevangenis in, aangeduid met SV-ers ('esvauers'), gemerkt met een groene driehoek met een zwarte S er op. Hieronder waren uitermate gevaarlijke en sluwe figuren en ook enkele krachtpatsers, hoewel de meesten erg verzwakt waren. De kampleiding, bang voor revolutie of wanorde, zette direct een grote opruimingsactie in: binnen een maand waren ze bijna allen weg, ongeveer 400 de pijp uit en 200 op weinig aantrekkelijke transporten, o.a. naar 'Dora', een ondergronds wapenfabriek-kamp bij Sangershausen in de Harz, waar ik later nog enkele van deze figuren zou meemaken. 'Laura' was ook zo iets. De woorden 'Dora' en 'Laura' hadden in Buchenwald de klank van pest en cholera in de middeleeuwen. Een Kapo die onder een groepje Russen of Fransen even vlug de discipline wilde herstellen, hoefde alleen maar te zeggen: "Du nach Dora?".

Maandelijks leverde Buchenwald enige wagonladingen levende slaven aan Dora en Laura en kwam een grote vrachtwagen met aanhanger gevuld met groen-blauwe lijken terug.

Een ander voor de communistische kampleiding gevaarlijk transport waren een paar honderd uit Auschwitz verstoten Poolse prominenten,

gewezen officieren. Dezen zijn minder ruw aangepakt, maar toch wel effectief en snel uit het moeder kamp weggewerkt grotendeels. Alle min of meer gerechtvaardigde kritiek op de communisten ten spijt, zij wel opgemerkt, dat de door communisten beheerste kampen te verkiezen waren boven de door misdadigers beheerste kampen.

In de tweede helft van maart 1944 begon het werk in een van de grote nieuwe fabriekshallen op het terrein, waarvan ik het begin van het bouwrijp maken nog had meegemaakt. Er waren ongeveer 10 hallen klaar en er werkten enige duizenden in hoofdzaak voor de Gustloff-Werke.

De Mibau was een nieuwkomer. Het begon met zittend montagewerk, meisjeswerk eigenlijk. De overgang was groot. Zittend in een verwarmde hal ging de tijd van ½ 7 tot ½ 7 met een half uur pauze gemakkelijk voorbij.

Er waren veel Fransen en ik praatte zoveel mogelijk met hen, vertaalde veel Franse conceptjes in het Duits, want brieven mochten alleen in het Duits geschreven worden. De sfeer was heel rustig en onze burger-instructeurs niet onsympathiek.

Wordt vervolgd in de volgende Natzweilerberichten.

Niets uit deze uitgave (of via de website) mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotografie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Bart vd Pot, neef van Bart vd Pot..

EEN MUG IN DE SLAAPKAMER

Elk jaar herdenken wij: 4 en 5 mei, in september hier in Natzweiler en nog op vele andere plekken en data in Nederland en in de wereld.

Bij de 4 mei herdenking wordt er tegenwoordig veel gevraagd: waarom herdenken wij? Daar laten wij dan schoolkinderen een antwoord op geven nadat ze op school tijdens geschiedenis de Tweede Wereldoorlog behandeld hebben. Het is niet gemakkelijk daar een antwoord op te vinden, probeer er zelf maar één te

bedenken. Wij verliezen ons al gauw in vage bewoordingen en algemeenheden.

Voordat ik naar Natzweiler kwam met mijn jongste dochter Sophie, heb ik thuis ook die vraag gesteld: waarom gaan wij naar Natzweiler/Le Struthof om te herdenken? En ik heb mij gerealiseerd dat het niet de goede vraag is. Beter zou zijn: WAT herdenken wij? Voor de Oud-Natzweilers, Ernst en Skippy, is het een terugkomen op de plek waar ze zoveel makers hebben verloren, onuitsprekelijke dingen hebben meegemaakt. Zij zijn de enigen die echt kunnen **her**-denken.

Wij, vrouwen, kinderen, kleinkinderen en andere nabestaanden kunnen niet **her**-denken. Wij waren er niet bij, wij hebben niets meegemaakt van wat zich daar heeft afgespeeld. Wij hebben, gedeeltelijk, de verhalen gehoord, wij hebben ons er een voorstelling van gemaakt, maar het zijn niet onze herinneringen, niet onze ervaringen.

Als ik in Natzweiler kom, als ik bij de fakkelwacht sta of in de askuil, kan ik denken aan alle oorlogen, de martelingen, het lijden, de doden... maar het blijft irreëel. Ik heb geen oorlog meegemaakt, ik ken dat lijden niet, die angst voor mijzelf en voor mijn geliefden.

Dus wat dan? Waar denk ik aan, wat kom ik hier doen? Wat is zo belangrijk dat het **her**-dacht moet worden? Voor mij is dat in eerste instantie een eerbetoon, het respect tonen aan al diegenen die '**NEE**' durfden te zeggen. Die dapper genoeg waren om te zeggen: '**ik ben het er niet mee eens. Ik wil dit niet!**'

Wat kan ik hier van leren en wat wil ik voor boodschap meegeven aan mijn kinderen door hier te komen? Dat oorlog verschrikkelijk is? Dat mensen ongelooflijk wreed kunnen zijn en elkaar de ergste dingen aan kunnen doen? Daar zien wij elke dag genoeg voorbeelden van op de sociale media.

De boodschap van het herdenken ligt voor mij juist in het '**NEE**' durven zeggen. Tegenwoordig horen wij veel over pesten op school, mensen zwart maken via facebook, mobbing op het werk... Dat gebeurt altijd in groepen, iemand heeft 'followers' die meedoen met pesten en daarmee een leven kapot kunnen maken. Uit angst het

volgende slachtoffer te zullen zijn, doen de 'followers' mee. En dan durven zeggen: '**NEE! Ik ben het hier niet mee eens. Ik wil dit niet!**' Daar moet je dapper voor zijn. Zo dapper als onze vaders en opa's, onze moeders en oma's!

Dus geen gedachten over wereldproblematiek, oorlogen in landen ver weg, vluchtelingen die hier komen? Niet voor mij, nee. Ik vind het belangrijk om dicht bij huis te beginnen. Hier komen maakt het gemakkelijk om mijn kinderen duidelijk te maken dat het belangrijk is om je eigen beslissingen te nemen en niet domweg iemand anders te volgen, zeker niet als die ander 'gemene' dingen doet. Zelfs als dat betekent dat je gestraft wordt, dat je moet lijden. Laat angst niet de motivatie zijn die ons voortbeweegt.

Dus als ik in de askuil sta of met de fakkel bij het monument dan denk ik: **BEDANKT** pappa, **BEDANKT** alle dappere mensen die ondanks hun angst niet domweg hebben willen volgen en ons door hun daden elke dag leren voor onze vrijheid van denken en handelen op te komen.

Elke verandering begint bij jezelf. Om de wereld te veranderen moet je kleine stappen nemen. En denk je dat je te klein bent en te onbetekenend om verschil uit te maken op onze miljarden bevolking?

Een Afrikaans gezegde luidt: als je denkt dat je te klein bent om een verschil te maken, heb je nog nooit een nacht doorgebracht met een mug in je slaapkamer!

Monique Planjer

UIT DE KRANT/VAN DE PERS.....

Geen mededelingen

VAN DE PENNINGMEESTER

Ook in deze Nieuwsbrief kan de penningmeester niet genoeg benadrukken heel blij te zijn met alle donaties! Zij dankt de gulle gevers van harte.

Alvast veel dank!

Voor de goede orde vermelden we nog een keer dat diegenen die de Nieuwsbrief als platte tekst willen blijven ontvangen voor 2018 weer het bedrag van € 20,00 euro moeten overmaken op onze rekening: **NL26INGB0000394148**. Vanzelfsprekend krijgen de oud-Natzweilers deze gratis toegestuurd.

VERZOEK OM VASTE DONATIES

Zoals altijd komt er een dankwoord voor de goede gaven van de verschillende donateurs. Ook nu weer, DANK!

Het bestuur is meer en meer bezig de geschiedenis van het kamp en de oud-gevangenen te digitaliseren, de Nieuwsbrief wordt gemaakt en verspreid, er is soms acte de présence bij herdenkingen van andere vriendenkringen waar een krans gelegd wordt. Zo zijn er toch vaste onkosten per jaar, zonder echte vaste inkomsten.

U kunt dit storten op:

Stichting Vriendenkring van Oud-Natzweilers

Rekeningnummer: NL26INGB0000394148 ovv Donatie 2018

Bij voorbaat zeer veel dank!

GIROLOTERIJ

De activiteiten van de Stichting Vriendenkring van Oud-Natzweilers, waaronder de uitgave van dit blad, worden mede mogelijk gemaakt door de opbrengsten uit de Giroloterij en de Bankloterij. Uw deelname aan de Giro- en of Bankloterij wordt daarom van harte aanbevolen.

V-fonds, Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg

Binnen organisaties van oorlogsgetroffenen vallen steeds meer directbetrokkenen weg door vergrijzing en overlijden. Het vfonds ondersteunt een respectvolle afbouw van deze organisaties,

eventueel door samenwerking of samenvoeging te stimuleren. Meer informatie op: www.v-fonds.nl.

De bijdrage van de Bank-Giroloterij en de Lotto maken het werk voor het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg mogelijk.

JAARREKENING 2017

Stichting Vriendenkring van Oud-Natzweilers te Amsterdam

2.1 Balans per 31 december 2017

(Na resultaatbestemming)

	31 december 2017	31 december
2016		
ACTIVA	€	€
€		
Vlottende activa		
Vorderingen		
Overige vorderingen		322
Overlopende activa	250	50
372		
<i>Liquide middelen</i>		
	4.390	
3.555		
Totaal activazijde	<u>4.640</u>	
<u>3.927</u>		

Samenstellingsverklaring afgegeven d.d. 11 juni 2018

2.1 Balans per 31 december 2017

(Na resultaatbestemming)

	31 december 2017	31 december
2016		
PASSIVA	€	€

€

Eigen vermogen

Reserves	4.640		3.927
		4.640	
		3.927	

Totaal passivazijde

		<u>4.640</u>	
			<u>3.927</u>

Samenstellingsverklaring afgegeven d.d. 11 juni 2018

2.2 Winst- en verliesrekening over 2017

	€	€	€
		<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€	€
Netto-omzet		17.016	
18.756			
Inkoopwaarde van de omzet		<u>829</u>	
<u>217</u>			
Bruto bedrijfsresultaat		16.187	
18.539			
Kosten reis en bijeenkomsten	13.395		17.066
Kantoorkosten	1.698		1.210
Algemene kosten	<u>242</u>		<u>605</u>
Som der bedrijfskosten		15.335	
18.881			
Bedrijfsresultaat		852	
-342			
Rentelasten en soortgelijke kosten	<u>-139</u>		<u>-135</u>
Som der financiële baten en lasten		-139	
-135			

Resultaat	<u>713</u>
<u>-477</u>	

Samenstellingsverklaring afgegeven d.d. 11 juni 2018

2.3 Toelichting op de balans

ACTIVA

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen

Overige vorderingen		
Voorgesloten reis	<u>-</u>	<u>322</u>

Overlopende activa

Vooruitontvangen bedragen	<u>250</u>	<u>50</u>
---------------------------	------------	-----------

Liquide middelen

ING Bank NL26INGB0000394148	3.701	3.555
ING Bank NL09INGB0651300053	<u>689</u>	<u>-----</u>
	<u>4.390</u>	<u>3.555</u>

2.3 Toelichting op de balans

PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Overige reserves		
Stand per 31 december	<u>4.640</u>	<u>3.927</u>

2.4 Toelichting op de winst- en verliesrekening

2017

2016

	€	€
Opbrengsten		
Ontvangen giften	2.950	2.916
Verkoop boeken	1.265	388
Bijdragen reis Natzweiler	10.382	13.118
Bijdragen herdenking Amersfoort	<u>2.419</u>	<u>2.334</u>
	<u>17.016</u>	<u>18.756</u>
Inkoop boeken		
Inkoop boeken	829	217
Kosten bijeenkomsten		
Bloemen en kransen	934	207
Reis- en verblijfkosten Natzweiler	10.951	15.275
Herdenking Amersfoort	<u>1.510</u>	<u>1.584</u>
	<u>13.395</u>	<u>17.066</u>
Kantoorkosten		
Drukwerk	297	62
Portiekosten	19	394
Kosten automatisering	569	746
Contributies en abonnementen	115	-
Overige kosten	<u>698</u>	<u>8</u>
	<u>1.698</u>	<u>1.210</u>
Algemene kosten		
Administratiekosten	242	605
Financiële baten en lasten		
Rentelasten en soortgelijke kosten		
Bankkosten en provisie	<u>139</u>	<u>135</u>

BOEKBESPREKING

let door Jan J. van Dijk
ISBN 978 90 79399 98 7
Pharos uitgevers

In april 2018 verscheen het verhaal van een moedige Amsterdamse studente, de groep Meerburg, en Utrechtse studenten. Deze 2 studenten verzetsgroepen hebben vele Joodse kinderen het leven gered door hen te 'ontvoeren' uit de crèche van de Hollandse Schouwburg. Zij, de meisjes, brachten deze kinderen onder in pleeggezinnen voornamelijk in Friesland en Limburg, maar ook elders. let was een drijvende kracht.

Ook hier lag uiteraard verraad op de loer en zijn leden van de Amsterdamse groep, zoals o.a. Gisela Schönlein en Hetty Voûte uit Utrecht verraden en in Vught en Ravensbrück terecht gekomen.

De rol van de Joodse Raad Amsterdam en de diametraal daar tegenover staande van de Joodse Raad Enschede komt aan de orde.

De schrijver, een nazaat van let van Dijk, medisch studente en zeer gemotiveerd, analyseert daarna feilloos hoe belangrijk de rol van een godsdienst kan zijn. De ondergedoken kinderen zouden allen weg moeten bij hun pleeggezinnen en overgedragen worden aan Joodse instanties. Ook de rol van de gereformeerde kerk komt aan de orde.

let maakte zich hier al tijdens de oorlog zorgen om. Zij werd aangewezen hier een belangrijke adviserende rol bij te spelen.

Na de oorlog maakte zij haar studie af, promoveerde en specialiseerde als kinderarts. Zij vertrok naar het haar zo geliefde Indië/Indonesië uit haar jeugd. Bij de onafhankelijkheid van dit land moest ook zij vertrekken nadat zij haar contract uitgediend had. Daarna trad zij in dienst van de WHO en woonde nog steeds op verschillende plekken in Azië.

Bij haar laatste bezoek aan Nederland bleek dat zij aan hartfalen leed, een operatie heeft haar niet kunnen redden. Zij overleed op betrekkelijk jonge leeftijd.

Over haar verzetsverleden heeft zij weinig nagelaten. Ook uit haar

dagboeken bleek niets. Wel is er nog contact geweest met enkele van haar "onderduik" kinderen.

Lees dit boek. Hier en daar misschien een beetje 'droog' geschreven maar zeer de moeite waard.

Arq Psychotrauma Expertgroep

Kenniscentrum vervolging, oorlog en geweld

Voor vragen op het gebied van wetten en regelingen voor oorlogsgetroffenen, maar ook voor vragen over zelfhulpgroepen, therapeutische hulp of maatschappelijk werk, en voor literatuur over de tweede wereldoorlog en zijn gevolgen, kunt u terecht bij de Stichting Cogis.

Oorlogsgetroffenen, hun partners en kinderen (ook de naoorlogse generatie) zijn welkom bij

Arq Psychotrauma Expertgroep
Nienoord 5
1112 XE Diemen
Telefoon 020 – 660 19 30
Fax 020 – 660 19 31
E-mail info@cogis.nl

Bezoek is - na telefonische afspraak - iedere dag mogelijk.

“De bijdrage van Bank Giro Loterij en de Lotto maken het werk van het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg mogelijk”.

COLOFON

Redactie

Nicole Planjer
& Marjolijn de Loos

Inzenden kopij

Nicole Planjer
Segbroeklaan 132
2565 DN Den Haag
Tel: 06-24769585

Uiterste datum inleveren kopij:
*(indien getypt in computer, s.v.p.
per e-mail of diskette meesturen)*

15 november 2018

Eindredactie

Nicole Planjer
e-mail:
nplanjer@hotmail.com
& Marjolijn de Loos

Printed by

GrandPrix Copyrette
Parnassusweg 214
1076 AV Amsterdam
Tel: 020 – 664 59 09
Info@grandprixcopyrette.nl

Reisorganisatie

Marjolijn de Loos
e-mail:
marjolijndeloos@gmail.com